



ПРОГРАМНА СИСТЕМА
УЧЕБНА 2026-2027 ГОДИНА

„С любов и радост, в сътрудничество с родителите, ние помагаме на детето в неговото саморазвитие и образование и изграждането му като самостоятелна и отговорна личност“ – д-р Мария Монтесори

I. СЪЩНОСТ, ЦЕЛИ И ПОДХОДИ.

Настоящата програмна система се разработва в съответствие с чл. 70, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО, Дв. бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г. и Наредба №5 от 03.06.2016 год. за предучилищно образование. Тя е неразделна част от стратегията за развитието на ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“ - Бургас.

Програмната система на ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“ - Бургас представлява цялостна концепция за развитието на детето чрез прилагането на подходи и форми на педагогическо взаимодействие в контекста на Монтесори философията в условията на разновъзрастова група и в специално подготвена от учителя среда, отговаряща на европейските и световни Монтесори стандарти. Програмната система включва цялостната визия на модела на персонализираната възпитателно-образователна дейност в подготвителните групи към ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“, насочен към максимално развитие на детския личностен потенциал, възможности за пълноценна реализация и разгръщане на способностите в процеса на възпитание и обучение чрез на задължителната общообразователна подготовка и педагогическата система за свободно

да се самообучават и саморазвиват.

Главната цел е да се осигури качествено Монтезори-обучение и възпитание за деца на възраст 4-7 години в съответствие с изискванията на държавните стандарти и социалната поръчка на родителите и обществото чрез:

- ☐ специално подготвена образователна среда, обезпечаваща развитие на самостоятелност (самостоятелно учене, самоусъвършенстване и саморазвитие) като основа на формиране универсални учебни действия;
- ☐ учители, придържащи се към хуманистичната концепция в образованието, защита на достойнството на личността на детето и признаване на неговите права на естествено развитие.
- ☐ възпитание в духа на националните традиции и общочовешки ценности.

ЧСЕУ „Д-р Мария Монтезори“ постига основната си цел чрез следните **подцели**:

- ☐ осигуряване на равни шансове на всички деца, независимо от техния език, култура, религия и различия от всякакво естество и при отчитане на техния индивидуален опит;
- ☐ осигуряване на условия за социален и емоционален комфорт и сигурност, психическо, физическо и творческо развитие на децата;
- ☐ гарантиране на личностно-ориентиран и резултативно обоснован възпитателно – образователен процес в педагогическото взаимодействие;
- ☐ развиване на самостоятелност, отговорност и инициативност у детето;
- ☐ отчитане на индивидуалните темпове на развитие и възможностите на всяко дете;
- ☐ формиране на умения за решаване на задачи, за откриване и решаване на проблеми;
- ☐ формиране на умения за работа в екип /в детската група/;
- ☐ разгръщане на творческите заложби на всяко дете и осигуряване условия за проявлението им;
- ☐ формиране на социална и комуникативна компетентност, основани на различните възможности на педагогическо взаимодействие;
- ☐ формиране на умения за общуване с деца и възрастни;



- ☐ функционално интегриране на образователното съдържание по направления с Монтесори програмите по възрастови групи;
- ☐ умело съчетаване на умствена и практическа дейност;
- ☐ усвояване на книжовен български език;
- ☐ повишаване компетентностите на педагогическия екип в областта на Монтесори педагогиката и прилагането на иновативни европейски практики и методи, кореспондиращи със спецификата на училището.
- ☐ гарантиране на балансирано взаимодействие и приемственост между семейството, детската градина и училището.

Ценностни ориентири, върху които е изградена Програмната система:

1. Активна позиция, самостоятелност и лична отговорност:
 - На детето - за неговата дейност и поведение;
 - На учителя – за педагогическата му работа и служебните му задължения;
 - На администрацията – за създаване на условия на труд, обучение и възпитание;
2. Хуманност и етичност в отношенията между всички участници в процеса на обучение и възпитание – учители, деца, родители и непедagogически персонал.
3. Позитивното възпитание да бъде в основата на педагогическото взаимодействие.
4. Екологична култура и знания за труда като ценности, позволяващи разкриването на собствения потенциал в услуга на хората, в името на света и просперитет на Земята.
5. Подкрепа на децата и техните семейства чрез сътрудничеството, толерантност и подкрепа.
6. Насърчаване почтеността и формиране на гражданска позиция и отношение.
7. Защита на мира, нетърпимост към предразсъдъците и зачитане на разнообразието.

Принципи, върху които е изградена Програмната система:

- 1) Приемственост на педучилищната и основната степен на образованието, т.е. приемственост на педагогическите средства на обучение и възпитание, общодидактически техники, методи и технологии, които са водещи в образователната система на д-р Мария Монтесори:



- свобода на детето в специално подготвена развиваща учебна среда;
 - различна възраст на децата при формирането на групите/класовете;
 - особената педагогическа позиция - педагогът като наставник, тютор, фасилитатор.
- 2) Интердисциплинарна интеграция на образователното съдържание.
 - 3) Значение и водеща роля на личностния и интердисциплинарен резултат от обучението.
 - 4) Иновативност - внедряване на иновативни педагогически и управленски практики и тенденции в контекста на Европейското образователно Монтесори пространство.
 - 5) Диференциация, индивидуализация и персонализация на образованието.
 - 6) Нелинейност и гъвкавост на индивидуалния образователен маршрут.
 - 7) Принцип на използване на диференциран и индивидуален подход, и при оценяване и проследяване резултатите на от обучението.

II. ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ. ДНЕВЕН РЕЖИМ.

Програмната система утвърждава единството на работното и игровото пространство като място за свободно себеизразяване на детето в образователно-творчески структурирани зони за: жизнени практики; сензорика; математика; език /български и чужди езици/; „Космос“ /околен свят – природни и обществени науки/, творчество и изкуства /музика, изобразително изкуство, балет, спортни танци и др./; двигателна култура – ходене по линия, гимнастика, двигателни игри. Образователната Монтесори програма е адаптирана към утвърдените от МОН програми по образователни направления на издателство „Просвета“ / програма „Чуден свят“/ и осигурява условия за учене чрез работа (действие) с богат набор от дидактичен Монтесори материал и игри, съобразени с възрастовите особености и интересите на децата, за да гарантират постигането на целите.

Основни подходи, които се прилагат в подготвителните групите са: системно-действен; практико-продуктивен, илюстративно-информационен и творческо-пресъздаващ.

Основни форми на педагогическото взаимодействие, които се реализират ежедневно в 3-часовия работен цикъл на децата:



- ☐ „Дидактичният Монтесори-кръг“ за представяне от учителя на знания и умения по тема от образователната програма, избрана от учителя и/или според потребностите и интересите на децата. Задължително е да включва много и разнообразни словесни, нагледни и практико-приложни методи и похвати.
- ☐ Индивидуални и групови презентации на дидактичен и автодидактичен Монтесори-материал;
- ☐ Свободна работа на децата в Монтесори среда.

Друга форма на педагогическото взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича предимно под формата на игра. Продължителността на една педагогическа ситуация по преценка на учителя е с времетраене 20-30 мин.

Педагогическата ситуация се организира само в учебно време /чл.12, ал.1 от Наредба №5 за предучилищното образование/ и осигурява постигането на компетентности по чл.28,ал.2.

Конкретното разпределение на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което се разработва от учителите, които работят във всяка от групите и се утвърждава от директора.

Седмичното разпределение на педагогическите ситуации за трета възрастова група е следното:

- Български език и литература- 3 педагогически ситуации
- Математика- 3 педагогически ситуации
- Околен свят- 2 педагогически ситуации
- Изобразително изкуство – 2 педагогически ситуации
- Музика - 2 педагогически ситуации
- Конструирание и технологии – 2 педагогически ситуации
- Физическа култура – 3 педагогически ситуации

Общо 17 педагогически ситуации, разпределени в седмичното разписание.

Седмичното разпределение на педагогическите ситуации за четвърта възрастова група е следното:

- Български език и литература- 4 педагогически ситуации
- Математика- 3 педагогически ситуации
- Околен свят- 3 педагогически ситуации
- Изобразително изкуство – 2 педагогически ситуации



- Музика - 2 педагогически ситуации
- Конструирание и технологии – 2 педагогически ситуации
- Физическа култура – 3 педагогически ситуации

Общо 19 педагогически ситуации, разпределени в седмичното разписание.

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие се организират както в учебно, така и в неучебно време, по преценка на учителя, в съответствие с програмната система ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“, прилагана в детската градина, цялостната организация на деня и интересите и потребностите на децата.

Видове допълнителни форми:

1. Дейности по чуждоезикова подготовка /английски език/.
2. Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата;
3. Дейности, организирани от детския учител:
 - ✓ различни видове игри;
 - ✓ състезания;
 - ✓ конкурси;
 - ✓ спортни празници;
 - ✓ тържества, развлечения;
 - ✓ работа в организирани зони в Монтесори средата;
 - ✓ екскурзии;
 - ✓ наблюдения на обекти от околната среда, посещения в обществени обекти;
 - ✓ педагогическа анимация, драматизация, театър;
 - ✓ междугрупово общуване.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие разширяват и усъвършенстват цялостното развитие на детската личност. Дават знания и умения на детето, разнообразяват живота му успешно го адаптират към училищното образование. Организират се по преценка на учителя в цялостната организация на деня съобразени с интересите и потребностите на децата.

Допълнителна задължителна форма за стимулиране на двигателната активност с оздравителен ефект е утринната гимнастика, включваща дихателни и изправителни

упражнения, различни видове ходене, бягане с малка продължителност, общоразвиващи упражнения и подвижни игри.

ДНЕВЕН РЕЖИМ - ТРЕТА ГРУПА

8,00 – 9,00 ч.	Прием на децата. Закуска. Свободна работа в Монтесори среда
9,00 – 10,00 ч.	ДФПВ – Утринно раздвижване. Английски език
10,00 – 10,30 ч.	ОФПВ – „Монтесори кръг“
10,30 – 11,30 ч.	ОФПВ – Свободна работа в Монтесори среда.
11,30 – 12,00 ч.	ДФПВ – Игри на открито.
12,00 – 12,30 ч.	Обяд.
13,00 – 15,00 ч.	Следобеден сън. Почивка.
15,00– 15,20 ч.	Следобедна закуска.
15,20– 16,30 ч.	Творчески дейности /театър/ литературно четене. Игри на открито. Занимания по интереси.
16,30 – 17,30 ч.	Изпращане.

ДНЕВЕН РЕЖИМ - ЧЕТВЪРТА ГРУПА

8,00 – 9,00 ч.	Прием на децата. Закуска. Свободна работа в Монтесори среда
9,00 – 10,00 ч.	ДФПВ – Утринно раздвижване. Английски език
10,00 – 10,30 ч.	ОФПВ – „Монтесори кръг“
10,30 – 11,30 ч.	ОФПВ – Свободна работа в Монтесори среда.
11,30 – 12,00 ч.	ДФПВ – Игри на открито.
12,00 – 12,30 ч.	Обяд.
13,00 – 15,00 ч.	Следобеден сън. Почивка.
15,00– 15,20 ч.	Следобедна закуска.
15,20– 16,30 ч.	Творчески дейности /театър/ литературно четене. Игри на открито. Занимания по интереси.
16,30 – 17,30 ч.	Изпращане.

III. ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА ДЕЦАТА.

Резултатите на децата от предучилищна възраст се проследяват от учителя в съответствие с възрастта и с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на всяко дете. Очакваните резултати по всички образователни направления са разписани в ДОС за предучилищното образование и са част от метричната система, която се прилага в ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“. Учителите в



групата изготвят индивидуален план за работа на всяко дете /индивидуален образователен маршрут/, който ежедневно следят, водят записки в дневника за наблюдения и периодично, пет пъти през учебната година проследяват напредъка на децата, отчитат постигнатите резултати и ги вписват в „карта за проследяване напредъка на детето“. Важно е да се определят и отчитат динамичните изменения, които съпътстват израстването и индивидуалното развитие на децата. Основен метод, използван от учителя за проследяване на постиженията на децата е наблюдението. Всеки учител има дневник за наблюдения, който попълва изключително отговорно. Учителят наблюдава живота на децата, за да знае какво се случва с всяко дете, да разбере действителната причина за неговото поведение, състояние, да проследи неговото развитие, да определи неговите потребности, интереси и умения, при необходимост да направи промени в средата на групата, да открива моменти, които са от значение и да намери най-добрия начин да се решат проблемните ситуации. Значимостта на наблюдението се заключава в признаването уникалността и целостта на детската личност, разбирането на нейните индивидуални особености и право на самостоятелни действия. Воденето на дневника е процес, изискващ не само постоянни и точни фиксации върху това, което се случва с детето, но и педагогически интерпретации на наблюдението. Основно воденето на дневника е сбор от точна и обективна информация по време на свободната работа на децата с различни дидактични материали, игри в помещения и на открито, в процеса на творческите дейности, както и сведения за тяхното поведение в ежедневни битови ситуации.

Два пъти за всяка учебна година учителят попълва информация за постиженията на детето в електронния дневник – входно ниво /знания, умения и отношения, натрупани от предходна възрастова група/, и изходно ниво /знания, умения и отношения, натрупани през настоящата учебна година/. Запознаването на родителите с постиженията и резултатите от възпитанието, обучението и социализацията се реализира на индивидуални срещи чрез предоставяне на портфолиото на детето, което съдържа цялата необходима информация.

Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и училището се осъществяват при условията и реда, определен с Правилника за дейността на училището, чрез:

- родителски срещи;
- индивидуални срещи в удобно за двете страни време;



- присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование;
- провеждане на тренинги и дискусии по актуални теми;
- други форми и средства за комуникация – електронен дневник, електронна поща, телефонни разговори.

Програмната система обединява българските образователни традиции и добрите европейски и световни постижения на методиката на д-р Мария Монтесори. Образованието на детето до 7 години в подготвителните групи към ЧСЕУ „Д-р Мария Монтесори“ се утвърждава като единство от възпитание, обучение и социализация с акцент върху цялостното развитие на детската личност, придобиване на съвкупност от компетенции, необходими за успешното му преминаване към училищното образование.

“Нашата цел не е просто да накараме детето да разбере и още по-малко да го принудим да запомни, а да докоснем така въображението му, че да го въодушевим до най-съкровената му същност.“